

ХРОНІКА КУЛЬТУРНОГО ЖИТТЯ УКРАЇНИ

(оглядова довідка за матеріалами преси,
Інтернету та неопублікованими документами
за жовтень 2015 року)

З метою належного відзначення 14 жовтня Дня захисника України та Дня українського козацтва, вшанування бойового подвигу, самовідданості громадян, які присвятили своє життя служінню українському народу, посиленню суспільної уваги та турботи про захисників рідної землі по всій території України проведено низку заходів. У столиці, в Національному палаці мистецтв «Україна» відбувся концерт «Героям слава!»; на Софійській площі – культурно-мистецька акція «РокВійсько», у Національному музеї історії України у Другій світовій війні – День відкритих дверей та зустріч бійців-побратимів – учасників АТО; у Національному музеї історії України – фотовиставка «Воїн. Воля крізь віки», публічна дискусія «Українці – народ-військо. Як українці свої армії творили: від козаків до АТО», у Національному музеї літератури України – літературно-мистецьке свято «Тієї слави козацької повік не забудем!»; у Київському муніципальному академічному театрі опери і балету для дітей та юнацтва – концерти переможців Всеукраїнського фестивалю сучасної пісні та популярної музики «Червона рута» тощо.

Концертні програми патріотичного спрямування до Дня захисника України відбулися і в обласних центрах: у Харкові – «Сила нескорених»; у Чернігові – «Гетьманська слава України»; у Запоріжжі – «Козацькій славі жити у віках!»; в Івано-Франківську – «Пісні фронтових доріг»; у Чернівцях – «Хотинська фортеця»; в Луцьку – «В піснях мого народу – доля України». А Полтавський академічний обласний український музично-драматичний театр ім. М. В. Гоголя представив прем'єрну постановку «Остання любов Гетьмана».

30 жовтня у Національному історико-меморіальному заповіднику «Биківнянські могили» за підтримки Міністерства культури відбувся захід «Би-

ківня – територія пам'яті», присвячений Дню гідності та свободи. Виступили представники влади й громадськості, науковці. Було презентовано інформаційні банери, які висвітлюють історію злочинів, скоєних комуністичною владою в Україні, на Київщині в період 1937–1941 рр., обставини створення й функціонування спецділянки НКВС УРСР у Биківнянському лісі, віднайдення й оприлюднення правди про репресії тоталітарної доби та віхи становлення Заповідника.

Тривало проведення заходів на відзначення 150-річчя від дня народження митрополита УГКЦ Андрея Шептицького. У жовтні відбулися відкриття фотодокументальної виставки «Андрей Шептицький: великий незнайний» у Київському міському будинку учителя, а на його стіні – меморіальної дошки на честь митрополита роботи скульптора І. Микитюка; презентація книжок «Андрей Шептицький» із серії «Українські державники» В. Сергійчука та «Митрополит Шептицький: 1923–1939. Випробування ідеалів» Л. Гентош – у головному корпусі Київського національного університету імені Тараса Шевченка; Міжнародний симпозіум у Львові, організований Українським Католицьким Університетом, Міжнародним інститутом освіти, культури та зв'язків з діаспорою НУ «Львівська політехніка», Інститутом Андрея Шептицького (Канада), Національним музеєм у Львові імені Андрея Шептицького, Фундацією «Андрей», Львівським музеєм історії релігії та Центральним державним архівом зарубіжної україніки; відкриття виставки «Владика Андрей» – у Волинському краєзнавчому музеї в Луцьку.

9 жовтня Київська православна богословська академія відзначила 400-ліття від дня заснування. Церковно-державні урочистості відбувалися в оновленій та відреставрованій актовій залі академії. Були присутні на святі та особисто привітали КПБА представники державної влади. Серед них – Віце-прем'єр-міністр – Міністр культури України В. Кириленко. Він вручив Подяки від українського Уряду професорсько-викладацькому складу богословської академії. Продовженням святкових заходів стала міжнародна науково-практична конференція за участю богословів з 10 країн, що проходила 20–21 жовтня в актовій залі Національного центру ділового та культурного співробітництва «Український дім».

У Чернігові відбулися урочистості з нагоди 300-річчя Катерининської церкви, зведеної на честь перемоги Чернігівського козацького полку під Азовом 1696 року. Подія зібрала численних гостей, серед яких – патріарх Київський і всієї Русі-України Філарет, Віце-прем'єр-міністр – Міністр культури В. Кириленко, представники місцевої влади та священнослужителі з різних

куточків України. Біля храму на великому екрані транслювалася літургія. А після богослужіння відбулося погашення спецконверта з нагоди 300-ліття храму. На Красній площі обласного центру гості свята вшанували пам'ять героїв «Небесної сотні» й захисників України, що полягли на Донбасі. Урочистості продовжилися в обласному музично-драматичному театрі ім. Т. Шевченка.

До 170-річчя Кирило-Мефодіївського братства 22 жовтня у Києві, в Національному музеї Тараса Шевченка, відбулася науково-практична конференція, в якій взяли участь співробітники Літературно-меморіального будинку-музею Т. Г. Шевченка, Національного музею Тараса Шевченка та Національної академії керівних кадрів культури та мистецтв з Києва, Інституту літератури Шевченківського національного заповідника з Канева Черкаської області, Музею Заповіту Т. Г. Шевченка та Національного історико-етнографічного заповідника «Переяслав» з Переяслава-Хмельницького Київської області, Державного історико-архітектурного заповідника в Бережанах Тернопільської області, науковці.

22 жовтня відзначено 80-річчя від дня народження українського поета і громадського діяча, Героя України Б. Олійника. Кульмінацією заходів став творчий вечір «За честь і лицарські права» в Національній опері України, організований Всеукраїнською благодійною організацією «Український фонд культури». А в Українському фонді культури відбулася творча зустріч Б. Олійника з громадськістю. Тут зібралися політики, колеги, митці, серед яких актриса Р. Недашківська, поет-пісняр В. Крищенко, історик і краєзнавець М. Іщенко, директор фонду «Троянди і виноград» М. Рильський та інші.

Культура для АТО

8 і 9 жовтня актори Національного академічного драматичного театру імені Івана Франка з концертною програмою «Франківці – донеччанам» відвідали підконтрольні Україні міста Донецької області – Краматорськ, Артемівськ і Слов'янськ. У Краматорську, Слов'янську та Красному Лимані за сприяння Мінкультури проведено культурно-мистецьку акцію «З Україною в серці». А працівники Національної парламентської бібліотеки України спільно з учасниками проекту «Митці України на лінії вогню» організували благодійний концерт під час святкування Всеукраїнського дня бібліотек, кошти від якого було передано 92-й бригаді у м. Щастя.

Під патронатом ректора Київського національного університету ім. Т. Шевченка Л. Губерського реалізовано благодійний проект «Наш Шевчен-

ко», що об'єднав зусилля діячів науки, культури, політики, благодійних фондів та організацій для збору коштів бійцям 46-го батальйону ЗСУ, в якому служить студент історичного факультету університету А. Новіков. Прем'єра музичного проекту «Наш Шевченко» у виконанні дуету «Тельнюк: Сестри» у супроводі Національного симфонічного оркестру України відбулася 15 жовтня на сцені актового залу Інституту міжнародних відносин КНУ. Українські артистки Г. та Л. Тельнюк виконали 13 пісень на слова Т. Шевченка, покладені на музику Л. Тельнюк і В. Сильвестровим.

4 жовтня на території Києво-Печерської Лаври, у «Лаврських майстернях ім. Їжакевича», пройшли заняття з арт-терапії для воїнів АТО. До участі запрошувалися військові, які знаходилися на ротації, лікуванні, у відпустці у Києві, і мали бажання отримати цікавий досвід.

У Національному палаці мистецтв «Україна» провела творчий вечір українська поетеса А. Дмитрук. Вона представила нову програму «Розв'язи за спиною крила», на яку було запрошено добровольців полку «Азов».

1 жовтня у столичному кнайп-клубі «Купідон» відбувся концерт М. Садовської, всі виручені кошти від якого підуть на допомогу військовим. Організувала вечір фотограф і волонтер Т. Давиденко. Звук безкоштовно забезпечило громадське об'єднання «Остання Барикада».

8 жовтня команда Київського МКФ «Молодість» організувала кінопоказ у навчальному центрі Національної гвардії України у селі Старе Київської області. Військовослужбовцям батальйону імені Кульчицького, які проходять там підготовку, було показано стрічку О. Саніна «Поводир».

«Осінь волонтера» – під такою назвою в Київському літературно-меморіальному музеї М. Булгакова відбувся добродійний літературно-музичний вечір та виставка-продаж робіт, створених волонтерською групою «Музейні бджілки». Зібрані кошти буде спрямовано на придбання обігрівачів для військових.

Відомі українські артисти за підтримки Антитерористичного центру при Службі безпеки України провели десятки концертів для українських військових та жителів міст і селищ у зоні АТО. Зірки української естради – народні артисти України О. Білозір та І. Бобул, заслужені артисти України Ж. Боднарук і А. Карпенко, а також молодий виконавець А. Лавриненко протягом трьох тижнів виступили у 16 військових підрозділах, побували з концертною програмою у 12 населених пунктах Донецької і Луганської областей. Останнім з концертом у зоні АТО побував народний артист України В. Павлік.

В Артемівську, Краматорську і Костянтинівці Донецької області виступили артисти Хмельницького обласного академічного музично-драматичного театру ім. М. Старицького з виставами «Кайдашева сім'я» та «Республіка на колесах».

Поїздку в зону АТО здійснили учасниці народного аматорського колективу «Молодички» з містечка Шацьк, що на Волині. Виступали «Молодички» у підрозділі, де служить багато волинян, є військові з Шацького та сусіднього Любомльського районів.

5 жовтня Івано-Франківська обласна універсальна наукова бібліотека ім. І. Франка в рамках Всеукраїнської акції «Бібліотека українського воїна», ініційованої Міністерством культури України для підтримки бойового духу військовослужбовців, знову передала військовій частині № 1241 Національної гвардії України україномовні книги, подаровані бібліотеками області та читачами.

7 жовтня в Чернігівській обласній бібліотеці імені М. Островського відбулася незвичайна зустріч-репортаж «Доторкнутись душею до подвигу» – до читачів, учнів 8-го класу 27-ї школи м. Чернігова, завітала команда цивільного корпусу «Азов», лише на декілька років старших самих учнів. Зовсім юні волонтери вже бували в зоні АТО, доставляли воїнам медикаменти, книги тощо. Під час зустрічі учасники бойових дій поділилися своїми спогадами.

13 жовтня у Львові відбувся благодійний аукціон «Мистецтво допомоги». Лотами стали ящики з-під боєприпасів, які художники розписали перетворили на скрині. За гроші, виручені від аукціону, волонтери куплять матеріали для безкоштовних стоматологічних послуг, які надають військовим лікарям у рамках проекту «Санация» на 10 полігонах України. А 19 жовтня у Львові на стіні Музею зброї «Арсенал» свої світлини про війну на Донбасі представили фотожурналісти. Проект присвячено пам'яті фотографа, волонтера та військового АТО В. Гурняка, який торік 19 жовтня загинув у бою на Луганщині.

У Тернополі, в Українському домі «Перемога», організовано благодійний концерт дуету бандуристок «Елегія струн», під час якого збирали кошти для учасників АТО, а юні художники дитячої художньої школи перетворили на вази гільзи від снарядів, які привіз із зони АТО волонтер В. Тераз. Їх мають намір продати за кордоном, виставляючи фото у соціальних мережах, чи під час загальноміських акцій. На виручені кошти закуплять найнеобхідніше для тих, хто залишається на передовій. А працівники обласної універсальної

наукової бібліотеки продовжували збирати уже третю передачу книг для бібліотеки 44-ї окремої артилерійської бригади.

На Соборному майдані Полтави активісти волонтерської організації – Полтавського батальйону небайдужих – вже вшосте провели благодійний ярмарок. Свою продукцію представили народні майстри.

Колектив Дніпродзержинського академічного музично-драматичного театру ім. Лесі Українки надав можливість учасникам бойових дій у зоні АТО прийти у День захисника та День козацтва України разом із членами родин у театр безкоштовно. Скористалися нею 20 бійців, які переглянули виставу «Сватання на Гончарівці».

У Сєвєродонецьку Луганської області проведено майстер-клас з вітражного живопису для солдатів військової частини міста. Творча зустріч відбулася в рамках соціального проекту «Військові і місто», спрямованого на зниження соціальної напруженості поміж бійцями та мирними жителями.

У містах і селах України відкрито: пам'ятник бійцям, які загинули під час Антитерористичної операції, – у м. Новий Калинів Львівської області; **пам'ятну стелу** на честь випускника, бійця полку спецпризначення В. Божка, який загинув неподалік міста Щастя, – у Голосіївському районі Києва; **меморіальні дошки:** воїну АТО, бійцю 30-ї окремої механізованої бригади О. Кобченку – у загальноосвітній школі № 236 Голосіївського району Києва; Я. Остапчуку, О. Чижу, С. Михайлову та А. Куліничу, які загинули під час виконання бойових завдань у зоні АТО, – у Новограді-Волинському Житомирській області; М. Головатому, Є. Кравченку, Г. Куцу, М. Ковалю, С. Петрику та А. Сокирку, які загинули при виконанні бойових завдань у зоні АТО, – на фасаді Чернігівського професійного будівельного ліцею.

31 жовтня у Національному заповіднику «Софія Київська» відбулося нагородження переможців першого конкурсу статей «Пам'ятки України: Крим», організованого Громадською організацією «Вікімедіа Україна» спільно з Міністерством культури України. Метою конкурсу, що тривав з 26 червня до 31 серпня 2015 року, було наповнення україномовної Вікіпедії інформацією про Крим та його пам'ятки культури. У конкурсі взяли участь 50 дописувачів Вікіпедії, які створили понад 211 статей. Переможцями стали: I місце – Д. Когутяк (Івано-Франківськ); II місце – А. Курбико (Кривий Ріг Дніпропетровської області); III місце – Р. Камерістов (Луганськ – Львів).

Крим

У Сімферополі, в Кримській республіканській науковій бібліотеці ім. І. Франка, відбувся вечір пам'яті української майстрині-вишивальниці, Героя України В. Роїк з нагоди 5-ї річниці від дня її смерті. В ньому взяли участь кримські письменники, журналісти, активісти української громади, члени колишнього товариства «Просвіта» та син В. Роїк. Учасники вечора оглянули виставку більше 40 робіт майстрині. В експозиції також було представлено друковані видання з особистого архіву вишивальниці та фондів бібліотеки ім. І. Франка – альбоми робіт, монографії, каталоги виставок, нариси та статті мистецтвознавців, присвячені життю і творчості В. Роїк.

У Ялті пройшов III Відкритий фестиваль-конкурс кобзарського мистецтва імені Олексія Нирка. Організатором заходу виступив «Благодійний фонд розвитку мистецтва імені Василя Соколика». У програмі заходу – вечір пам'яті заслуженого працівника культури України О. Нирка, конкурс колективів і солістів, що перебігав у трьох вікових категоріях. За підсумками конкурсу відібрано кращі номери для гала-концерту, який відбувся в Ялтинському центрі культури.

Персональна виставка робіт кримськотатарського художника А. Бараша працювала у Сімферополі, в Музеї культурно-історичної спадщини кримськотатарського народу.

МУЗИКА

Фестивалі

4 жовтня у столиці завершився XXVI Міжнародний фестиваль «Київ Музик Фест». Серед заключних акцій фестивалю – «Музичні діалоги: Україна – Польща», Мандрівний ф'южн-проект «Музика української землі», «Музичні діалоги: Україна – Швейцарія», «Полтава: музичний дарунок Києву», «Музичні зустрічі в Будинку звукозапису», «Духовна музика сучасної України», «Фортепіанна музика А. Кос-Анатольського» та концерт-закриття. Також програма фестивалю передбачала своєрідний постскриптум – коли після урочистого закриття в залі Національної філармонії до фестивалю додали ще один день концертів у форматі нон-стоп. Слухачі мали змогу безкоштовно відвідати 5 концертів у різних залах. Останній з них представив 13 світових прем'єр творів десяти сучасних українських та зарубіжних композиторів у виконанні ансамблю нової музики «Рикошет».

З 22 до 24 жовтня в Києві відбувався III Міжнародний фестиваль прогресивної музики і цифрового мистецтва NextSound, покликаний пропагувати су-

часне цифрове мистецтво і прогресивну музику в Україні. На фестивалі виступили музиканти з України та з-за кордону. Працював освітній майданчик.

III Міжнародний фестиваль імпровізаційної музики «Фрі Фест» проходив у столиці 6–7 жовтня. Подія мала на меті створити експериментальний звуковий простір в Україні, а також представити новітні музичні проекти сучасної академічної та імпровізаційної музики.

18 жовтня Дім освіти та культури «Майстер Клас» приймав Міжнародний блюз фестиваль «Willie Dixon-100», організований творчим об'єднанням «Блюз фестивалі і джеми, Київ, Україна» з нагоди 100-річчя з дня народження відомого американського блюзмена, басиста, композитора і продюсера В. Діксона. На фестивалі можна було почути найкращі гурти, які грають блюз: The Brothers, Bullet Blues Band, «Михайло Приз і Друзі» та Blues Creepers та інші.

1 жовтня у Львові під гаслом «Музичне мистецтво XXI століття» стартував XXI Міжнародний фестиваль сучасної музики «Контрасти», організатори якого – Львівська обласна державна адміністрація, Департамент з питань культури, національностей та релігій ЛОДА, львівські обласна та міська ради, обласний осередок Національної спілки композиторів України та обласна філармонія. Програма фестивалю передбачала 39 музичних і мистецьких подій, і висвітлювала широкий спектр напрямків сучасного музичного мистецтва. Звучала електронна, камерна, вокальна і хорова музика, масштабні оркестрові програми, проводились майстер-класи тощо. Водночас на «Контрастах» лунала класика XX століття, в тому числі і музика українських композиторів. Відбулися 12 світових прем'єр творів українських і закордонних композиторів.

Міжнародний фестиваль музичного мистецтва «Музика без меж» відбувся 26–29 жовтня у Дніпропетровську. Його мета – ознайомити слухачів з кращими творами музичного мистецтва і кращими світовими виконавцями. Цьогоріч фестиваль представив слухачам шедеври німецької музики у виконанні європейських зірок. Відкриття фестивалю в цьому сезоні збіглося з презентацією оновленого малого концертного залу Дніпропетровської консерваторії.

20–29 жовтня в Одесі за участі 123 молодих піаністів із 13 країн світу проводився VI Міжнародний конкурс піаністів пам'яті Еміля Гілельса. Серед переможців були такі українські учасники: I премія – О. Канке (Київ), Т. Шафран (Україна, Болонья), В. Кочнєв (Одеса), II премія – В. Швець (Київ), Чженьюй Лян (Китай/Україна, Одеса), III премія – А. Турбінський (Одеса).

З 3 жовтня й упродовж місяця у Кіровограді проходили заходи XIII Музичного фестивалю імені К. Шимановського. Програма фестивалю включала прем'єру документального фільму «Кароль Шимановський: українські стежки польського генія»; концерти Кіровоградського муніципального камерного хору, творчу зустріч-звіт Кіровоградського фольклорного ансамблю «Млиночок», учасники якого повернулися з XXXVIII фестивалю «Дні музики Кароля Шимановського», що проходив у Закопане (Польща), лекції музикознавців. Обов'язковим заходом фестивалю уже багато років є вшанування ще одного відомого земляка, тісно пов'язаного з К. Шимановським родинними і творчими зв'язками, – піаніста Г. Нейгауза. Йому присвячувалися заходи під назвою «Паломництво на батьківщину вчителя», – виставка і концерти, підготовлені музеєм музичної культури ім. К. Шимановського і народним музеєм Г. Нейгауза. Гостями фестивалю були фольк-гурт «Гуляйгород» та струнний квартет Cordes з Києва.

22 жовтня у Батуринському палаці К. Розумовського, що у Бахмацькому районі Чернігівської області, відбувся IV Обласний музичний фестиваль-конкурс молодих виконавців ім. А. К. Розумовського. Цього року участь в конкурсі взяли 15 середніх спеціалізованих закладів Чернігівської та Сумської областей. Номінантами фестивалю стали 56 учасників віком від 8 до 15 років.

У Полтаві за сприяння управління культури ОДА, обласного центру народної творчості та культурно-освітньої роботи пройшов традиційний відкритий регіональний фестиваль духовної музики «Небесні перевесла». У концерті взяли участь 17 колективів з класичним, народним, духовним репертуаром. Зокрема хор Харківсько-Полтавської єпархії УАПЦ, народна академічна капела Національного технічного університету України «КПІ», Львівський муніципальний хор «Гомін», хорові колективи Полтавщини: музичного училища імені М. Лисенка, шкіл естетичного виховання, церковні хори. А у краєзнавчому музеї імені Василя Кричевського митці, представники громадськості обговорили релігійні й моральні аспекти професійної музики.

Концерти і творчі вечори

У Києві, в Національному палаці мистецтв «Україна», відбулися вечір пам'яті композитора і співака, народного артиста України М. Мозгового та концерт з нагоди 20-річчя вокального ансамблю «ManSound».

27 жовтня у Малому залі Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського організовано творчий вечір композитора В. Рунчака.

У Закарпатській обласній філармонії відбувся святковий концерт з нагоди 70-річчя Державного заслуженого Закарпатського народного хору.

Гастролі

22 жовтня у Львові відбувся другий тур у рамках всеукраїнського проєкту «Битви оркестрів». На одній сцені у Львівському національному академічному театрі опери та балету імені Соломії Крушельницької у музичному двобої зійшлися Львівський академічний молодіжний симфонічний оркестр «INSO-Львів» і Одеський симфонічний оркестр «Hardy Orchestra». Перший тур обидва оркестри відіграли в Одесі ще в серпні. Перший сезон битви організатори планують завершити до весни, другий стартує за рік. І лише згодом стане відомо, хто здобуде головний приз. А наразі ця міні-битва завершилася перемогою львів'ян, яких обрали глядачі, голосуючи опісля шоу своїми квитками.

13 жовтня з гастролями у Чернівецькому академічному обласному українському музично-драматичному театрі ім. О. Кобилянської побував Національний заслужений академічний ансамбль танцю України імені Павла Вірського. Виступ колективу було присвячено 110-літтю від дня народження балетмейстера П. Вірського.

Нагороди

Указом Президента України орденом «За заслуги» I ступеня» посмертно нагороджено загиблого в автокатастрофі українського співака і продюсера, лідера гурту «Скрябін» А. Кузьменка. Нагороду Глава держави вручив його родині.

ХОРЕОГРАФІЧНЕ МИСТЕЦТВО

З 16 до 18 жовтня у Києві проходив Міжнародний фестиваль-конкурс хореографії «Day Of Dance 2015». Захід ініціювала ВГО «Європейська фестивально-концертна молодіжна ліга. Його мета – відродження, збереження і розвиток національних культур; знайомство з кращими солістами та ансамблями, встановлення творчих контактів між учасниками, обмін досвідом роботи; створення умов для підтримки та розвитку дитячої та юнацької творчості. Переможців було визначено у категоріях: хореографічне мистецтво (солісти, дуети, малі та великі форми, ансамблі): танці народів світу, класична, естрадна, сучасна, народна і бальна хореографія, естрадний танець та ін.

30 жовтня у Львові відбулося відкриття III Міжнародного фестивалю-конкурсу хореографічних та вокально-хореографічних колективів «Самоцвіти», який тривав 2 листопада. До участі у ньому було запрошено українських та зарубіжних дитячих, юнацьких і дорослих творчих колективів, а також індивідуальних виконавців віком від 7-ми років. Фестиваль проводився за підтримки Львівського відділення Творчого союзу «Асоціація діячів естрадного мистецтва України», Львівського відділення Національної хореографічної спілки у номінаціях: «Народний танець», «Класичний танець», «Сучасний танець», «Естрадний танець», «Вокально-хореографічні колективи». Із 85-ти колективів та загалом 2000 учасників, які показали 280 номерів, Гран-прі отримали молодший та середній склад Зразкового ансамблю сучасного танцю «Light» та підготовча група «Light Dance Company» Рівненського Палацу дітей та молоді. Крім конкурсу учасників на фестивалі проходили благодійний концерт для дітей з сиротинців, марш-парад площею Ринок, танцювальні майстер-класи, вечори дружби, екскурсії, гала-концерт на сцені Національного академічного українського драматичного театру ім. М. Заньковецької.

ТЕАТР

Фестивалі

З 2 по 7 жовтня у Києві на Камерній сцені ім. С. Данченка Національного академічного драматичного театру імені І. Франка за підтримки Міністерства культури України проходив XII Міжнародний театральний фестиваль жіночих монодрам «Марія», який є даниною пам'яті першої народної артистки України М. Заньковецької. У програмі фестивалю було представлено вистави «Не плачте за мною ніколи» за твором М. Матіос, виконавиця – народна артистка України Л. Кадирова, режисер – С. Павлюк, «Третя молитва» Я. Верещака, виконавиця – Г. Яремчук, режисер – В. Завальнюк (Київ), «Перед сніданком» Ю. О'Ніла, виконавиця – В. Хомин, режисер – О. Король (Дрогобич Львівської області), «Люблю любити любов» – сценічна версія Л. Кадирової, виконавці – О. Щур, М. Лаба, Л. Белоголова (Угорщина-Україна), «Я полюбила Вас, Анна Ахматова», автор, виконавиця та режисер – Т. Єрентюк, керівник постановки – В. Попов (Запоріжжя), «Одкровення Іванки» М. Матіос, виконавиця – О. Чистоклетова, режисер – Є. Чистоклетов (Львів) та інші. Показу вистав передувало відкриття виставок «Марія» (фонди Музею М. Заньковецької), «Польська драматургія на сцені франківців», «Харківські художники про театр» (презентувала «Вітальня на Дворянській» за підтримки культурно-ділового центру «Рубаненко і партнери», м. Харків),

«Видатні діячі українського театру» (презентував В. Слєпченко). Також в рамках фестивалю 7 жовтня відбулася міжнародна науково-мистецька конференція «Магія акторства. Діалог культур Україна-Польща», присвячена 250-річчю польського театру, в якій взяли участь відомі актори, керівники театрів, режисери, театрознавці, громадські діячі.

З 1 по 11 жовтня в Харківському національному театрі опери та балету ім. М. В. Лисенка за підтримки Міністерства культури України проходив фестиваль «СхідОпера», присвячений 235-річчю першої музичної вистави у Харкові, 140-річчю постійних оперних антреприз та 90-річчю від часу заснування першого державного українського театру опери і балету. Фестиваль представив концерти та кращі оперні спектаклі, в яких була задіяна вся трупа театру, а також взяли участь народний артист України М. Коваль, заслужені артистки України Т. Гармаш та О. Старікова. Показ вистав фестивалю на високому рівні забезпечили шестеро диригентів ХНАТОБу на чолі з музичним керівником театру В. Плоскіною. Однією з подій фестивалю стала друга прем'єра опери «Кармен» Ж. Бізе в постановці А. Калояна. Окремої уваги заслуговувала показана наприкінці фестивалю масштабна оперна постановка ХНАТОБу – «Князь Ігор» О. Бородіна (режисер – І. Нестеренко і В. Лукашев). Також під час фестивалю було широко представлено балетне мистецтво харківської трупи, кращі вистави театру останніх років: «Баядерка» Л. Мінкуса, «Корсар» А. Адана і класичні перлини балетного репертуару – «Лебедине озеро» П. Чайковського та «1000 і 1 ніч» Ф. Амірова. Фестиваль «СхідОпера» завершився гала-концертом під гаслом «ХНАТОБ об'єднує найкращих», в якому взяли участь як молоді, так і вже досвідчені харківські музиканти та співаки.

27 жовтня у Ніжині на Чернігівщині стартував XI Міжнародний театральний фестиваль жіночої творчості імені Марії Заньковецької. У його програмі – вистави театрів: Національного академічного українського драматичного ім. М. Заньковецької (Львів), Коломийського академічного обласного українського драматичного ім. І. Озаркевича, Ніжинського академічного українського драматичного ім. М. Коцюбинського, Чернігівського обласного академічного українського музично-драматичного ім. Т. Шевченка, Миколаївського академічного художнього російського драматичного, Луганського обласного академічного українського музично-драматичного. Також у фестивалі взяли участь представники Київського національного університету театру, кіно і телебачення ім. І. Карпенка-Карого.

З 1 по 4 жовтня в Ужгороді проходив XV Міжнародний фестиваль театрів для дітей «Інтерлялька». Під відкритим небом, на центральних вулицях міста глядачі переглянули 10 вистав колективів з України та 3-х європейських країн. Серед нагороджених учасників були такі вітчизняні театри: Театр ляльок «ПараШут» (Київ) здобув «Приз глядацьких симпатій» за виставу «Хоробре серце», у номінації «Найкраща жіноча роль» перемогла актриса Київського академічного театру ляльок В. Огородня за ролі у виставі «Гусилебеді» за мотивами української народної казки (написала актриса цього театру Г. Гусарова), а у номінації «Найкраще режисерське втілення» – Закарпатський академічний обласний театр ляльок (Ужгород) за виставу «Тричі славний розбійник Пинтя» О. Гавроша.

10 театральних колективів з України та Румунії завітали на X Фестиваль комедії «Золоті оплески Буковини», який розпочався 23 жовтня та тривав 11 днів у Чернівцях. У програмі фестивалю – показ вистав: «Дами і гусари» Національного академічного драматичного театру ім. І. Франка (Київ), оперета «Сорочинський ярмарок» Національного академічного театру оперети (Київ); «Блазні мимоволі» Національного академічного українського драматичного театру ім. Марії Заньковецької (Львів); «Енеїда» Івано-Франківського академічного обласного українського музично-драматичного театру ім. Івана Франка; «Медовий місяць, або Ноїв ковчег» Вінницького обласного українського академічного музично-драматичного театру ім. Миколи Садовського; «Тустеп і різний «Мотлох» Чернівецького академічного обласного українського музично-драматичного театру ім. О. Кобилянської; «Комедія помилок» Чернігівського академічного обласного українського музично-драматичного театру ім. Т. Г. Шевченка; «Езоп» Коломийського академічного обласного українського драматичного театру імені І. Озаркевича та інші.

4 жовтня у Тернополі урочистою академією завершився XIII Всеукраїнський фестиваль «Тернопільські театральні вечори», відкриття якого було ще 26 вересня. Нинішнього року фестиваль було присвячено 100-річчю від дня заснування Лесем Курбасом професійної театральної сцени в місті та 85-річчю академічного обласного українського драматичного театру ім. Т. Г. Шевченка. Упродовж усього фестивалю на другому поверсі театру експонувалися художні твори заслуженого діяча мистецтв України К. Сікорського, який впродовж 34 років пропрацював головним художником Тернопільського театру. Виставку було присвячено 80-річчю від дня народження митця. Свої вистави показали Перший український театр для дітей та юнацт-

ва (Львів), Чернівецький академічний обласний український музично-драматичний театр ім. О. Кобилянської, Волинський академічний обласний український музично-драматичний театр ім. Т. Г. Шевченка, Рівненський академічний український музично-драматичний театр, Івано-Франківський академічний обласний український музично-драматичний театр ім. І. Франка та ін.

З 2 по 9 жовтня Миколаївський академічний художній російський драматичний театр традиційно проводив IX Театральний фестиваль «НОМО LUDENS». На ньому було представлено 8 вистав театрів з Донецька, що переїхали до Маріуполя, Кривого Рогу, Кіровограда, Одеси, Ніжина, Дніпропетровська та Миколаєва. Представники з інших країн цього року участі в фестивалі не брали. Найкращою виставою названо «Дракон» Є. Шварца Миколаївського академічного художнього російського драматичного театру. В номінації «За кращу чоловічу роль» переможцем став народний артист України В. Остафійчук за роль у цій же виставі. У номінації «За кращу жіночу роль» відзначено Т. Лаптеву за роль у виставі «Моїй мамі 100 років» М. Лоранса Кіровоградського академічного обласного українського музично-драматичного театру ім. М. Кропивницького. В номінації «За кращу чоловічу роль другого плану» переміг А. Вербець за роль у виставі «Дракон». Приз «Надія «НОМО LUDENS»» дістався наймолодшому учаснику фестивалю – Г. Галушкевичу (Одеський академічний український музично-драматичний театр ім. В. Василька). В інших номінаціях призами і дипломами відзначено Донецький обласний академічний російський драматичний театр (м. Маріуполь), Криворізький академічний театр драми і музичної комедії ім. Т. Г. Шевченка, Одеський академічний український музично-драматичний театр ім. В. Василька та інші.

Театри Києва запросили на прем'єри вистав: Національна опера України – балету «Вечори на хуторі біля Диканьки» (музика Є. Станковича, балетмейстер В. Литвинов); Національний академічний драматичний ім. І. Франка – «Ліс» за п'єсою О. Островського; Національний академічний російської драми ім. Лесі Українки – «У цьому милому, старому домі» О. Арбузова; академічний драматичний на Подолі – «Замовляю любов» Т. Іващенко; академічний драми і комедії на лівому березі Дніпра – «Співай, Лоло, співай!» за мотивами роману Г. Манна «Учитель Гнус, або Кінець одного тирана» й фільму «Блакитний ангел»; Національний центр театального мистецтва імені Леся Курбаса – «Безодня кличе безодню» за п'єсою О. Танюк.

Прем'єрою вистави «Оскар і Рожева Пані» за мотивами роману класика сучасної світової літератури Е.-Е. Шмітта, що відбулася 11 жовтня на сцені Київського національного академічного театру оперети, розпочався благодійний культурно-мистецький проект «Оскар. Мріяти і жити», створений з метою привернути увагу суспільства до проблем хворих дітей та необхідності забезпечення їх паліативною допомогою. Кошти, виручені від продажу квитків, буде передано на благодійні цілі. Проект «Оскар. Мріяти і жити» триватиме до 7 грудня і включатиме показ вистави в Івано-Франківську, Харкові, Львові, Одесі. Головну роль у виставі зіграла ініціатор проекту актриса І. Вітовська, режисер-постановник – народний артист України Р. Держипільський, хореограф – О. Семьошкіна. В якості музичного супроводу використано композиції українського гурту «Океан Ельзи».

У театрах України відбулися прем'єри вистав: у Дніпропетровському академічному російської драми ім. М. Горького – «Требуется лжец» Д. Псафаса; у Миколаївському академічному художньому російському драматичному – «Ну, спасибо тебе... Яша!» за мотивами п'єси Е. Кішона «Брачний договір»; у Миколаївському академічному українському драми та музичної комедії – «Чайка» за А. Чеховим; у Рівненському обласному академічному українському музично-драматичному – „Поліанна” Є. Портера; у Чернігівському обласному академічному українському музично-драматичному ім. Т. Г. Шевченка – «Циганка Аза» за п'єсою М. Старицького; у Полтавському обласному музично-драматичному ім. М. Гоголя – «Остання любов гетьмана» за однойменною історичною драмою А. Крима; у Сумському обласному драми та музичної комедії ім. М. Щепкіна – «Хто винен?» за твором І. Карпенка-Карого «Безталанна».

Гастролі

21 жовтня Волинський академічний обласний український музично-драматичний театр ім. Т. Г. Шевченка гастролював у Києві, де показав «Шельменко-денщик» Г. Квітки-Основ'яненка і «Не шукайте щастя, бо я його украв» за мотивами п'єси І. Франка «Украдене щастя».

ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО

З 9 по 25 жовтня у виставкових залах Національної спілки художників України проходила Всеукраїнська художня виставка «До Дня художника», присвячена професійному святу, яке цього року відзначили 11 жовтня. Її організатори – Міністерство культури України та Національна спілка художни-

ків України. Експозиція складалася з понад 400 творів живопису, графіки, скульптури і декоративно-вжиткового мистецтва членів одеської, харківської, львівської та київської організацій НСХУ. Також з нагоди професійного свята в Чернівцях організовано III Всеукраїнську трієнале «Український фолькмодерн 2015», у Полтаві – виставку «Погляд», присвячену також 45-річчю обласної організації Національної спілки художників України тощо.

Український тиждень мистецтв, організований Ukrainian Art Week, відкрився в Центральному будинку художника виставкою робіт сучасних митців різних поколінь «We are...». Головна мета цього проекту – популяризація українського мистецтва і творчий розвиток молоді, як в Україні, так і за кордоном.

7 жовтня у Національному заповіднику «Софія Київська», у виставковому залі «Хлібня», відбулася презентація культурного проекту «ART Families – Мистецькі родини», автори якого поставили за мету підняти високі сімейні цінності у складний для країни час та через творчість відомих мистецьких родин долучати родини українців до високого мистецтва та духовності.

У Києві експонувалися виставки: у Національному музеї Тараса Шевченка – живопису народного художника України А. Мельника «Фортеця», творів О. Клименка «Воля до свободи духу та свято буття»; у Київському національному музеї російського мистецтва – колажів лауреата Шевченківської премії, народної артистки України Л. Кадочникової «Мій Сергій Параджанов»; у PinchukArtCentre – 16 художників, номінованих на премію PinchukArtCentre 2015 року; в Музеї історії Києва – «Художні образи болгар України», живопису О. Іванюка «Край неба», живопису О. Радвана «Задзеркалля світу»; у Національному музеї українського народного декоративного мистецтва – робіт М. Гусак «Квіти любові»; у Музеї гетьманства – творів О. Пажимського, М. Юзвук, В. Раковського і С. Касьянова «Самчиківський розпис»; у Центрі сучасного мистецтва М17 – живопису М. Томасика «Я – Віз»; у Малій галереї Національного культурно-мистецького та музейного комплексу «Мистецький Арсенал» – творів Ю. Макаренко та О. Романенка «Еее...»; **у галереях:** «Я Галереї» – робіт О. Грищенка «Плоди»; «Скло» – творів А. Якубенко, Ю. Кручака, Ж. Кадирової та інших; «АВС-арт» – робіт заслуженого художника України П. Сипняка; «Цех» – картин Р. Мірзоева; «Дукат» – натюрмортів О. Ройтбурда «Жива натура»; «Мистецька збірка» – творів М. Деяка «За склом»; «Триптих АРТ» – живопису О. Животкова «Нове і дуже старе».

У містах України експонувалися виставки: у Полтаві – картин на-

родного художника України В. Колеснікова; у Херсоні – картин народного художника України А. Мельника; в Одесі – графіки Г. Вовка «Зламаний простір», графіки А.-К. Зінченко, живопису Ю. Єгорова; у Миколаєві – графіки Т. Купцової, живопису М. Климчука; в Івано-Франківську – живопису М. Юсип'юка «Колір»; творів Н. Чернової «Жар-птиця з одним крилом», живопису та графіки Г. Петранюк; у Львові – портретів О. Войтовича.

У Харкові відбувся I Міжнародний фестиваль сучасного мистецтва MUTAVOR, покликаний налагодити культурні зв'язки між молодими художниками України та Європи. У рамках події нідерландські художники приїхали у Харків, а українські – в Нідерланди, де фестиваль відбувався одночасно з українським. Програма фестивалю включала благодійний аукціон робіт його учасників, а також книжковий ярмарок, на якому презентували нову книгу арт-групи «Шило» під назвою «Хроніка», яка вийшла українською та англійською.

10 жовтня в Національному музеї ім. Андрея Шептицького у Львові розгорнуто виставку ікон, створених в рамках VI Міжнародного іконописного пленеру в Новиці, в якому брали участь митці з Польщі, України і Білорусії.

З 13 по 17 жовтня у Харкові проходила культурно-мистецька акція «Самчиківський розпис – нова перлина Поділля». Реалізація цього творчого проекту відбувалася за підтримки Міністерства культури України у рамках проведення конкурсу культурно-мистецьких програм, розроблених інститутами громадянського суспільства, для виконання яких надається фінансова підтримка за рахунок коштів державного бюджету, одним з переможців якого в цьому році стала Всеукраїнська рада регіонального молодіжного розвитку та співробітництва. Було представлено виставку творів найвідоміших майстрів цього мистецтва: О. Пажимського, М. Юзвука, В. Раковського та С. Касьянова.

У Дніпропетровську відбулося відкриття Всеукраїнської виставки декоративно-вжиткового мистецтва «Народне мистецтво козацького краю». Для експонування було відібрано роботи 73 майстрів – близько 400 зразків народного мистецтва з різноманітних матеріалів.

У Маріуполі Донецької області проходили урочисті заходи до 175-річчя від дня народження земляка, художника зі світовим іменем А. Куїнджі: вручення диплома лауреата творчого конкурсу ім. А. Куїнджі художнику В. Харакозу, святкова програма у Донецькому академічному драматичному театрі м. Маріуполя тощо.

У містах України відкрито скульптурну композицію «Одеський час» – в Одесі; пам'ятники: першому ректору ЧНУ ім. Ю. Федьковича К. Томащуку (скульптор – В. Цісарик) – у Чернівцях; Дарту Вейдеру (автор – художник О. Мілов) – в Одесі, морякам торговельно-транспортного флоту, загиблим і безвісти зниклим у роки Другої світової війни і в мирний час, – у Маріуполі Донецької області; Божій Матері, яка на тлі хреста благословляє зображену на карті територію України на мир та спокій, – у селищі Млинів Рівненської області; уродженцю Прикарпаття, герою Небесної сотні Р. Гурику (скульптор – Б. Данилюк) – в Івано-Франківську; погруддя князю Галицько-Волинського князівства Данилу Галицькому (скульптор – І. Семак) – в Івано-Франківську; меморіальні дошки: українському кінорежисерові, скульпторові, сценаристу, публіцисту, одному з фундаторів вітчизняного телефільму, заслуженому працівникові культури України Р. Синьку – на фасаді будинку № 21 по столичній вулиці Андріївський узвіз; на честь угорського композитора Ф. Ліста (автор – М. Колодко) – у Чернівцях; українському історикові, археологу, етнографу, фольклористу, лексикографу Д. Яворницькому до 160-річчя від дня народження – у Нікополі Дніпропетровської області.

КІНОМИСТЕЦТВО

45-й щорічний Київський міжнародний кінофестиваль «Молодість» відкрився 24 жовтня у Національному академічному драматичному театрі ім. І. Франка за підтримки Міністерства культури. Урочисте відкриття фестивалю відвідав Віце-прем'єр-міністр – Міністр культури В. Кириленко. Він вручив володареві численних нагород міжнародних фестивалів М. Слабошпицькому Державну премію України ім. О. Довженка за видатний внесок у розвиток українського кіномистецтва. Програму цього річного фестивалю склали міжнародний конкурс (взяли участь 52 фільми), студентський конкурс (21 фільм), короткометражний конкурс (17 фільмів), повнометражний конкурс (14 фільмів), національний конкурс (23 українські короткометражні фільми 2014-2015), конкурс «Сонячний зайчик» (11 фільмів), конкурс «Молодість – дітям» (7 фільмів), а також позаконкурсні програми (99 фільмів), такі як «Українські прем'єри», «Франкомовне кіно», «Німецькомовне кіно», «Скандинавська панорама», «Довгі ночі короткого метру: Німеччина», «Довгі ночі короткого метру: Франція», «Фестиваль фестивалів», «Століття, Ви ще про них почувете», «Сучасне Українське Кіно», «Презентація», «Спеціальні події». У Національному конкурсі короткометражок найкращою визнано «Віддалік» К. Горностаєв. Спеціальною подією фестивалю стала прем'єра фільму

С. Лозниці «Подія». Ще одна стрічка – «По той бік» О. Литвиненко позиціонувалася як українська складова міжнародного повнометражного конкурсу.

14 жовтня в київському Будинку кіно відбулася церемонія закриття XIII Міжнародного фестивалю «Покров». Гран-прі фестивалю отримав мультиплікаційний фільм «Незвичайна подорож Серафими». На цьогорічному кінофорумі, що тривав чотири дні – з 11 по 14 жовтня – було показано 57 фільмів з 5 країн світу, автори яких змагалися за головні нагороди фестивалю в номінаціях: анімаційне кіно, фільми короткого, документального й повного метражу. Церемонії закриття передували два дні конкурсних кінопоказів та творчих зустрічей. А 12 жовтня відбувся круглий стіл «Православне кіно – це кіно світового масштабу».

Національний центр театрального мистецтва імені Леся Курбаса, кіно-клуб «Візуальна лабораторія» за підтримки Польського Інституту у Києві та Посольства Республіки Болгарія в Україні 16, 17 та 18 жовтня представили глядачам VI Міжнародний міні-кінофестиваль «Європейський експрес». У центрі уваги цьогорічного заходу, в якому було також представлено роботи кінематографістів Болгарії та Польщі, – Україна. Акцент зроблено на двох датах: сторіччі болгарського кіно та сторіччі з дня народження польського театрального режисера, актора, художника та сценографа Т. Кантора.

З 8 по 11 жовтня у київському кінотеатрі «Кінопанорама» тривали покази Всеукраїнського фестивалю «100 фільмів за 100 хвилин», програма якого складалася з фільмів хронометражем близько хвилини. Організатором став Київський міжнародний фестиваль короткометражних фільмів KISFF. Після Києва покази відбудуться у Чернівцях, Тернополі, Львові, Дніпропетровську, Вінниці та Запоріжжі.

10–11 жовтня в Києві на Арт-заводі Платформа проходив перший фестиваль про те, як створюється кіно – «Кінокухня». Протягом двох днів на одному майданчику зібралися професіонали кіно- і телеіндустрії разом з глядачами. Любителі кіно дізналися, як створюються їхні улюблені фільми, програми, серіали і навіть мультики.

18 жовтня відбулося відкриття відреставрованого після пожежі київського кінотеатру «Жовтень». Оновлений кіноцентр обладнано з урахуванням потреб людей з обмеженими можливостями. Після урочистого відкриття відбулися безкоштовні кіносеанси.

16 жовтня в Ужгороді розпочався цьогорічний тур українськими містами Мандрівного фестивалю документального кіно про права людини Docudays UA. Окрім показу кінострічок організатори запрошують на темати-

чні дискусії та обговорення з правозахисниками, діячами культури і митцями для того, щоб перегляд фільму спонукав аналізувати порушену в ньому проблему та шукати оптимальні шляхи її вирішення на локальному й державному рівнях.

МУЗЕЙНА СПРАВА

З 6 по 9 жовтня на базі Національного музею літератури України, Національного науково-дослідного реставраційного центру України та Національного музею Тараса Шевченка за підтримки Міністерства культури України, проходив семінар-практикум «Першочергові заходи під час обставин непереборної сили в музейних закладах України», організований Національним науково-дослідним реставраційним центром України. Метою семінару-практикуму було надання працівникам музейних закладів України – директорам, зберігачам фондів, науковцям, художникам-реставраторам-науково-методичної та практичної допомоги з питань планування комплексу попереджувальних заходів у разі виникнення обставин непереборної сили, а також невідкладних відновлювальних робіт для мінімізації наслідків можливого руйнування предметів Музейного фонду України. У форматі семінару-практикуму — лекції та практичні заняття зі збереження й консервації пам'яток історії та культури, підготовлені фахівцями Національного науково-дослідного реставраційного центру України за програмою, що базується на узагальненні передового міжнародного та вітчизняного досвіду із забезпечення збереженості музейних фондів у екстремальних ситуаціях.

У столиці стартував новий проект розвитку міських музейних програм для дітей з особливими потребами під назвою «Київ. Культура без обмежень». Його мета – здійснення реальних кроків з метою вирішення проблеми забезпечення рівних можливостей у доступності культурних цінностей для дітей і дорослих з особливими потребами. У жовтні та листопаді працівники музеїв Києва візьмуть участь у 4-х семінарах-тренінгах, присвячених особливостям методики роботи та комунікації з дітьми, які мають порушення інтелекту, зору, слуху та опорно-рухового апарату. Завдяки отриманим знанням фахівці музеїв матимуть достатньо практичних навичок для розробки і впровадження програм та послуг для дітей з особливими потребами у своїх музеях вже у 2016 році.

Національний Києво-Печерський історико-культурний заповідник спільно з Міжнародним арт-центром «МЕЦЕНАТ» та Федерацією роботодавців України презентували третю частину виставкового проекту «КОД НАЦІЇ» –

«Дух істини». Відкриття виставки відбулося у виставковій залі Великої Лаврської дзвіниці 7 жовтня. В експозиції – 14 робіт Ю. Нагулка.

10 жовтня у Національному музеї Тараса Шевченка відбулося відкриття банерної виставки «Жити або писати. Оповідач Варлам Шаламов». Це – спільний проект музею та берлінського Будинку Літератури. В експозиції зібрано цінні документи, фотографії та художні твори. Вони представлені у формі 35 великих плакатів з коментарями українською мовою, що розповідають про життя та творчість Шаламова, а також його зв'язок із іншими письменниками, такими як Мандельштам, Пастернак, Солженіцин.

До 25-ї річниці Революції на граніті в Музеї історії Києва відкрилась мультимедійна виставка «Майдан: від Незалежності до Свободи», організована спільно з Українським інститутом національної пам'яті. На виставці «Майдан: від Незалежності до Свободи» представлено матеріали зі збірок Національного центру народної культури «Музей Івана Гончара», ГО «Музей Майдану», Музею Києво-Могилянської Академії, Центрального державного кінофотофоноархіву України ім. Г. С. Пшеничного, інформаційних агентств УНІАН та УКРІНФОРМ, Департаменту містобудування та архітектури КМДА, телеканалу ЕспресоTV, поета і барда І. Жука.

Приватну колекцію творів мистецтва І. Диченка до Музейного фонду України передала його дружина, артистка балету, викладач та балетмейстер, народна артистка України В. Вірська. Серед творів колекції знаходяться роботи видатних українських художників українського авангарду, представників російського мистецтва кінця XIX – початку XX століття, роботи відомих митців середини XX сторіччя. Перлиною цієї серії є близько 10 малюнків С. Далі. За вагомий особистий внесок в культурно-освітній розвиток України, багаторічну сумлінну працю та високу професійну майстерність Президент України П. Порошенко нагородив В. Вірську орденом княгині Ольги III ступеня.

14 жовтня відомий український медальєр, меценат, пошуковець, активіст Майдану Д. Піркл подарував Національному історико-культурному заповіднику «Чигирин» мапу «Шлях уздовж Борисфена» авторства відомого голландського картографа та видавця Віллема Янсзона Блау. Її було видано в Амстердамі у 1631 році сином картографа – Йоганном Блау, граверні роботи в техніці мідьориту виконано за участі відомого гравера Гесселя Геррітса. Для науковців заповідника ця карта є не лише унікальним музейним предметом, а й цінним джерелом у вивченні історії краю XVII століття.

16–17 жовтня у Харкові у межах проекту «ProMuseum» відбулася Міжнародна науково-практична конференція «Культ чи культура: ціннісні зміни у суспільній свідомості і соціокультурна місія музеїв». Мета заходу: осмислення подій новітньої історії, змін ціннісних пріоритетів суспільства та способів їхнього представлення у музеях.

22 жовтня в Одеському муніципальному музеї особистих колекцій імені О. В. Блещунова відбулась звітна прес-конференція з презентацією результатів проекту «Музеї на лінії вогню. Крок від жертви до миротворця», спільного проекту національних комітетів ICOM України та Молдови для музейних працівників східних областей України, в якому взяли участь представники музеїв Маріуполя, Бердянська, Слов'янська, Краматорська, Лисичанська, Харкова, Новопопелівська та Запоріжжя. Завершальною частиною проекту стала дводенна Міжнародна конференція, що об'єднала музейних фахівців України, Молдови, Румунії, Грузії та Франції. Мета заходу – формування впевненості у представників музеїв у тому, що вони залишаються у спільному культурному просторі з усією країною і проблеми цих музеїв і громад є болючими і вкрай важливими, як для колег – українських і зарубіжних, так для українського суспільства в цілому. Для досягнення мети було створено міжмузейну команду, здатну завдяки оновленому погляду на місію музеїв, розташованих на постраждалих територіях, ініціювати проекти та заходи, спрямовані на консолідацію суспільства.

«Яворів – колыска різьбярства та столиця ліжникарства», – під такою назвою у Національному музеї народного мистецтва Гуцульщини та Покуття імені Й. Кобринського у Коломиї Івано-Франківської області відбувся науково-практичний семінар з проблем дослідження, збереження, відродження та розвитку мистецьких традицій у одному з найвідоміших осередків народних художніх промислів.

До 4-ї річниці з дня смерті подвижника музейної справи, директора Національного історико-етнографічного заповідника «Переяслав», Героя України М. Сікорського та 92-ї річниці з дня його народження було приурочено IV Всеукраїнський історико-культурологічний форум «Сікорські читання» у Переяславі-Хмельницькому Київської області, організаторами якого стали місцевий педуніверситет ім. Г. Сковороди, громадська організація «Переяславський скарб» та Національна спілка краєзнавців України.

До 100-річчя від дня народження відомого українського археолога, доктора історичних наук, дослідника Берестецької битви 1651 року І. К. Свешнікова у Рівненському обласному краєзнавчому музеї 2 жовтня ві-

дбулася презентація виставки „Археологія – моє життя”. А 19 жовтня – наукова конференція, учасниками якої були науковці з Києва, Львова, Рівного, Луцька, Хмельницького, Тернополя, Дубна, Пляшевої, Пересопниці.

6 жовтня у цьому ж музеї відбувся вечір пам’яті Н. Хасевича, присвячений 110-й річниці з дня народження відомого художника-графіка, головного ілюстратора видань ОУН та УПА. Вперше презентовано колекцію унікальних графічних творів художника, віднайдених нещодавно.

У Житомирі відкрито виставку архівних документів до 150-річчя заснування обласного краєзнавчого музею.

15 жовтня у Шостці на Сумщині відбулося відкриття музею, створеного в рамках німецько-українського проекту «Забуті жертви». Меморіально-освітній комплекс пам’яті жертв тоталітаризму та збройних конфліктів «Родина пам’ять» розповідатиме про життєвий шлях звичайних молодих хлопців та дівчат у роки війни. Експозицію музею присвячено також жертвам політичних репресій 1930-40 років та шосткинцям-військовослужбовцям, загиблим під час проведення АТО.

У Дніпропетровську відкрито Музей художньої емалі. До експозиції увійшло більше 200 робіт художників з Польщі, Чехії, Франції та найкращі роботи українських емальєрів.

Учні мистецьких шкіл усіх районів Львівщини отримали змогу безкоштовно відвідувати музеї Львова. Програму «Запізнайся наживо з музеєм» розроблено в Департаменті з питань культури, національностей та релігій Львівської ОДА.

ЛІТЕРАТУРА

23–25 жовтня у Києві на стадіоні НСК «Олімпійський» відбувся XIV Міжнародний книжковий ярмарок «Медвін: книжковий світ». У ньому взяли участь понад 70 видавництв, було організовано зустрічі з письменниками, народними майстрами.

З 5 по 8 жовтня на Вінниччині проходило Міжнародне літературно-мистецьке свято «Русалка Дністрова». Четвертий рік поспіль воно згуртовує письменників Львова, Івано-Франківська, Тернополя, Хмельницького, Одеси, Вінниці та Києва. Цьогорічне свято приурочили до 130-річчя видатного вінничанина, поета «Розстріляного відродження», перекладача, етнографа та архівіста В. Свідзінського. Відтак більшість заходів проходили на його малій Батьківщині – у Тиврівському районі Вінницької області.

22 автори з 14 країн взяли участь I Міжнародному літературному фестивалі, що відбувся в Одесі.

16–18 жовтня проходив Міжнародний фестиваль «Запорізька книжкова толока», що об'єднав разом видавців, письменників, блогерів та всіх небайдужих до українського літературного процесу. Окрім книжкового ярмарку, відбулися презентації новинок від видавців та самих авторів, літературні читання, театр біля мікрофону, роман-концерт, музичні виступи, читання поезії жестовою мовою, лекції, воркшопи, майстер-класи, численні дискусії тощо.

До 120-річчя від дня народження українського поета М. Рильського 15 жовтня у міському будинку культури Канева Черкаської області проведено літературно-мистецький вечір «Благословен той день і час...». Організатори – благодійні фонди «Троянди й виноград» і «Тарасова земля». Участь у вечорі взяли онук письменника, фахівець Держархіву Київської області Р. Коваленко, науковець Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнології імені Максима Рильського НАН України О. Волошенюк, голова благодійного фонду «Тарасова земля» М. Іщенко, поетеса, лауреат премії імені М. Рильського В. Носенко. У виконанні студентів Канівського коледжу культури та мистецтва прозвучали вірші М. Рильського.

В Охтирському районному Будинку культури, що на Сумщині, відбувся обласний конкурс сатири і гумору «Вишневі усмішки», який уже понад 20 років збирає поціновувачів національних жартів і популяризує творчість відомого земляка Остапа Вишні.

БІБЛІОТЕЧНА СПРАВА

За підтримки Міністерства культури і Національної бібліотеки України для дітей 28–30 жовтня в Полтавській обласній бібліотеці для дітей ім. Панааса Мирного проходила Всеукраїнська науково-практична конференція директорів обласних бібліотек для дітей «Патріотичне виховання в бібліотеці: традиції минулого і сучасного досвіду». У роботі конференції взяли участь представники Мінкультури, провідні спеціалісти Національної бібліотеки України для дітей, директори обласних бібліотек для дітей.

Бібліотеками проведено заходи до: 155-річчя від дня народження української актриси, письменниці, перекладача, фольклориста, етнографа, мемуариста С. Тобілевич; 145-річчя від дня народження українського письменника, етнографа, культурно-освітнього та релігійного діяча В. Герасимовича; 130-річчя від дня народження українського поета, літературознавця, перекладача В. Свідзінського; 75-річчя від дня народження українського поета, пере-

кладача, лауреата Шевченківської премії В. Забаштанського; 75-річчя від дня народження українського поета І. Гайворона, а також 145-річчя від дня народження російського поета, письменника, лауреата Нобелівської премії І. Буніна, 135-річчя від дня народження російського поета, письменника, перекладача, літературознавця і публіциста А. Белого; 130-річчя від дня народження французького письменника, лауреата Нобелівської премії Ф. Моріака; 120-річчя від дня народження російського поета С. Єсеніна та ін.

ПРОСВІТНИЦТВО

XXII Міжнародний фестиваль дитячої демократії, телебачення, преси та творчості «Золота осінь Славутича» відбувся в Славутичі Київської області. Його учасники працювали над творчими завданнями у номінаціях «Фото», «Преса», «Телебачення». Також відбулися майстер-клас від голів журі за номінаціями; підведення підсумків фестивалю та нагородження переможців, офіційне закриття фестивалю та святковий концерт гостей тощо.

З 9 до 11 жовтня у Музеї історії міста Києва тривала основна програма III Міжнародного фестивалю народних театрів та аматорського мистецтва JoyFest. Програма складалася з виступів театральних колективів з України та з-за кордону, лекцій досвідчених педагогів з театральної майстерності, перформансів від артистів оригінальних жанрів, номерів від танцювальних колективів та музикантів, виставок живопису українського художника О. Радвана тощо.

14 та 15 жовтня в Національному центрі народної культури «Музей Івана Гончара» проходив традиційний фестиваль «Кобзарсько-лірницька Покрова у Києві». Захід було присвячено 73-й річниці створення УПА, святу Покрови Пресвятої Богородиці, Дню українського козацтва та Дню захисника України. У програмі фестивалю – виступи кобзарів і лірників, Ансамблю старовинної музики «Хорєя козацька», презентація книги М. Хая «Микола Будник і кобзарство» тощо.

14 жовтня в Історико-культурному комплексі «Запорозька Січ» Національного заповідника «Хортиця» за підтримки Міністерства культури України відбувся Всеукраїнський козацький фестиваль «Покрова на Хортиці» з нагоди відзначення Дня захисника України, Дня українського козацтва та свята Покрови Пресвятої Богородиці. На фестивалі гості відвідали містечко майстрів народного мистецтва «Запорізькі обереги», волонтерський ярмарок, оглянули виставку «Духовний світ запорозького козацтва», подивилися театралізований концерт «Козацькій славі жити у віках!» в академічному облас-

ному українському музично-драматичному театрі ім. В. Г. Магара та прем'єру фольк-мюзиклу за мотивами творчості Остапа Вишні у виконанні козацького ансамблю пісні і танцю «Запорожці» в Запорізькій обласній філармонії.

З 20 по 22 лютого у Дніпропетровську пройшов заключний етап Всеукраїнського фестивалю-конкурсу дитячої творчості «Біла ластівка – 2015», який організовується і проводиться за підтримки управління культури, національностей і релігій облдержадміністрації, Дніпропетровської обласної організації профспілок малих та інноваційних підприємств «Інновація», Коледжу культури та мистецтва. Фестиваль створено з метою підтримки творчості дітей та молоді, пошуку юних талантів, їх подальшого творчого становлення, виховання художньо-естетичних смаків виконавців, а також розумна організація вільного часу підростаючого покоління та професійна орієнтація на майбутнє.

17–18 жовтня в Полтаві відбувся VI Всеукраїнський екологічний фестиваль документального кіно «Полтава-ДОК», мета якого – активізація роботи аматорських кіномитців, виховання патріотичності, підвищення їх професійного рівня та збереження навколишнього природного середовища. Фестиваль став місцем зустрічі молодих кіномитців – як аматорів, так і професійних режисерів, які зображують діяльність людей, їх любов до рідного краю, народні звичаї та обряди.

Ряд заходів було організовано до Дня білої тростини, або Дня сліпих, що відзначається в усьому світі 15 жовтня. У Львові 30 жовтня за підтримки Міністерства культури України відбувся культурно-мистецький проект «Відчинилося життя» за участі вокалістів з вадами зору. Серед запрошених на мистецьку акцію були бійці АТО, учасники Революції Гідності, поранені бійці, які проходили лікування у військовому шпиталі. А на святкову програму до місцевого Будинку культури запросило Українське товариство сліпих. Незрячі показували свої роботи: прикраси з бісеру, картини тощо. У Рівному 21 жовтня обласним центром народної творчості за сприяння управління культури і туризму Рівненської ОДА проведено регіональний етап Всеукраїнського фестивалю творчості осіб з обмеженими фізичними можливостями „Барви життя”. А у Тернополі відбувся 21-й обласний фестиваль творчості дітей з особливими потребами «Повір у себе». Цього року у фестивалі взяли участь 350 дітей, які навчаються в інтернатних закладах Тернопільщини, а також діти із сімей, які є клієнтами центрів соціальних служб області.

Усі учасники отримали подарунки, а лауреатам фестивалю вручили призи і дипломи.

У Кам'янці-Подільському Хмельницької області відбувся фестиваль аматорських колективів «Комора». Протягом трьох фестивальних днів свої вистави показували театри з Києва, Полтави, Рівного, Хмельницького, Чернівців, Нововолинська та самого Кам'янця-Подільського – всього 14 колективів.

12 жовтня у музеї «Літературне Придніпров'я» у Дніпропетровську було відкрито V Всеукраїнський дитячо-юнацький конкурс образотворчого мистецтва «Козацькому роду нема переводу». На конкурс було представлено роботи 16 шкіл України – із Дніпропетровська, Кривого Рогу, Дніпродзержинська, Тернівки, Петриківки Дніпропетровської області, Запоріжжя, Полтави, Кременчука Полтавської області, Херсону, Рівного та ін. На виставці експонувалися 60 робіт 130 учасників, виконані в різноманітних техніках: живопису, графіки, оригінального петриківського розпису, аплікації, кераміки, прикладного мистецтва. Конкурс проводився з метою зацікавити юних художників засобами образотворчого мистецтва до вивчення історії рідного краю, матеріальної культури та традицій українського народу.

Експонувалися виставки самодіяльних митців: у Києві, у Національному музеї літератури України, – народного мистецтва із села Четвертинівки Тростянецького району Вінницької області «Козацького краю – скарби не забути» у рамках Всеукраїнської культурно-мистецької акції «Мистецтво одного села»; у Національному музеї історії України, – фоторобіт загиблого бійця АТО А. Кіреєва «Небо падає»; у Національному музеї Тараса Шевченка – творів Н. Скрипка «Світ без звуків»; у Дніпропетровську – живопису, графіки, петриківського розпису, аплікації, кераміки учнів художніх шкіл мистецтв з різних міст України «Козацькому роду нема переводу»; у Полтаві – картин полеглою земляка-учасника АТО В. Боняківського; в Одесі – робіт художника та бійця 5-го окремого батальйону Добровольчого українського корпусу «Правий сектор» В. Пузіка під назвою «Відлуння»; у Рівному – робіт О. Нечаєвої, О. Осейчук та О. М'якоти „Мелодії вічного джерела”; у Дніпропетровську – робіт Л. Реут.

Матеріал підготувала

Темненко Ю. М.,
редактор відділу наукового
аналізу і узагальнення
інформації

Комп'ютерне опрацювання та редагування ***І. Г. Піленко***

Підписано до друку 23.11.2015. Умовн. друк. арк. 1,75. Б/т. Зам. 118. Безплатно

Ротапринт НПБ України, Київ-1, Грушевського, 1. Тел. 278–85–12